

Львівського університету. Серія соціологічна. 2014. Випуск 8. С. 105–114.

2. Загальна соціологія. Навч. посіб. Київ. Професіонал. 2004. 592 с.

3. Report of the United Nations Secretary-General "Major developments in the area of ageing since the Second World Assembly on Ageing", E/CN.5/2007/7. – URL: <http://www.unis.unvienna.org/unis/pressrels/2007/unisinf>. (дата звернення 23.10.2020).

Пась О.М.,

студент II курсу магістратури, гр. МСРп-191

Науковий керівник – Захаріна М.І., канд. філос. наук

Національний університет «Чернігівська політехніка» (м. Чернігів, Україна)

ОСНОВНІ НАПРЯМКИ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З НЕБЛАГОПОЛУЧНОЮ РОДИНОЮ

Актуальність теми та постановка проблеми. Складна соціально-економічна ситуація в Україні, військові події на Сході нашої країни призводять до загострення стресових ситуацій та докорінно змінюють спосіб життя переважної частини українських родин. Особливої гостроти набуває проблема нормального функціонування українських сімей.

За визначенням І.Трубавіної [4], сім'я - це соціально-педагогічний інститут та особлива соціальна система, яка входить до складу суспільства та включає в себе інші системи; це невелика соціальна група, початковий контактний союз. Визначальною ознаками родини є шлюбні, міжпоколінні, кровні зв'язки між членами сім'ї; родинні почуття, почуття безпеки, захищеності, любові, пошани; спільне ведення господарства та сумісне проживання членів родини; присутність певних функцій у суспільстві (видів життєдіяльності сім'ї), прав та обов'язків сім'ї у соціумі та прав всіх членів сім'ї в родині, обов'язків членів родини щодо один одного та відповідальність перед соціумом за своїх учасників.

Родину можна розглядати як систему, що реалізує ряд важливих соціальних функцій, а саме: репродуктивну, виховну, соціалізуючу, психотерапевтичну, економічну та інші.

В науковій літературі виділяють благополучні та неблагополучні родини. Так, благополучною називають сім'ю, яка відповідально виконує свої основні функції та задовольняє основні потреби кожного члена сім'ї [1].

В неблагополучній родині задоволення потреб порушене, що негативно впливає на всі сфери життєдіяльності, а також перешкоджає реалізації особистісного потенціалу окремих членів родини.

Поділ родин на благополучні та неблагополучні використовується з метою підкреслення конкретних факторів, що обумовлюють порушення життєдіяльності сім'ї, наприклад, низький рівень матеріального забезпечення, конфліктність у стосунках між родичами, наявність кризової ситуації тощо.

Класифікація критеріїв, які визначають благополучність та соціально-психологічне здоров'я сім'ї була розроблена Всесвітньою організацією

охорони здоров'я (ВООЗ). Вона включає наступні параметри:

- наявність обох батьків, які знаходяться в легітимному (юридично оформленому) шлюбі, та дітей, які виховуються на основі спадкоємності поколінь;
- духовно-моральне благополуччя;
- медичне благополуччя;
- соціально-побутове благополуччя;
- матеріальне благополуччя;
- відсутність хронічних сімейних конфліктів;
- задоволеність шлюбом та відносинами в ньому;
- єдиний підхід до виховання дітей з боку батьків;
- здоровий сімейний спосіб життя.

В усьому світі саме цей перелік показників використовується для визначення нормального функціонування сім'ї. Даний еталон може виступати в якості базової моделі при розробці концепцій та визначенні напрямків соціальної та сімейної політики держави, а також служити орієнтиром в практичній соціальній роботі з сім'ями та дітьми.

До проблемних сімей [3] прийнято відносити малозабезпечені, кризові та асоціальні родини. Серед малозабезпечених сімей виокремлюють дві категорії, які особливо потребують активної комплексної підтримки, це багатодітні та неповні сім'ї. До основних проблем, з якими стикаються малозабезпечені та кризові родини можемо віднести: економічні та матеріально-побутові; медико-соціальні; психолого-педагогічні.

Серед асоціальних сімей науковці виділяють сім'ї з алкогольною та наркотичною залежністю, сім'ї з делінквентними членами та сім'ї, в яких вчиняється насильство. Діти, які виховуються в таких родинях, постійно знаходяться в незадовільних побутових та санітарно-гігієнічних умовах, позбавлені самого необхідного, погано харчуються, іноді голодують. Типовим для них є педагогічна занедбаність, затримка психічного розвитку, схильність до бродяжництва, рання токсикоманія. Діти, які ростуть в асоціальних сім'ях підвернені ризику залучення до протиправної поведінки.

Соціальна робота з сім'єю базується на комплексному підході до обслуговування в межах територіальних соціальних мереж, які включають спеціалізовані служби по наданню соціально-реабілітаційної, психолого-педагогічної, правової, медико-соціальної, матеріально-побутової допомоги сім'ям та дітям.

Важливу роль в соціальній роботі з неблагополучними родинями займає Центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді. Він є спеціальним закладом, що надає соціальні послуги молоді, дітям та сім'ям в цілому, які потрапили в складні життєві обставини та потребують допомоги фахівців. Провідним змістом діяльності Центру є надання психологічних, соціально-педагогічних, соціально-медичних, соціально-економічних, інформаційних і юридичних послуг сім'ям з дітьми [2].

Отже, сучасна родина може стикатись з безліччю різноманітних проблем: нестійкість шлюбних відносин, ненадійність сім'ї, неповні родини;

порушення вікових, культурних та моральних рівнів сім'ї, руйнація сімейних традицій у вихованні; абстрагування дорослих членів родини від стосунків з дитиною внаслідок постійної зайнятості батьків; відсутність участі батька у вихованні дітей, та формалізована участь матері, через інтенсивну зайнятість робочими та домашніми справами; педагогічне та психологічне невігластво батьків; негативний вплив побутового пияцтва та алкозалежність, низький моральний рівень сімейних стосунків; стрімке та значиме зменшення контактів між родинами, особистостями та навіть в сімейному колі, зниження здатності до комунікації; проблеми спільного сімейного дозвілля; панування матеріальних цінностей над духовними, що призводить до виникнення у підлітків тенденцій до зневажливого відношення до взаємин та шлюбу взагалі.

Список використаних джерел

1. Кокоренко В. Л., Кучукова Н. Ю., Маргошина І. Ю. Соціальна робота з дітьми та підлітками. К., 2011. С. 45-60.
2. Положення про Чернігівський міський Центр соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді. Режим доступу: <https://chernigiv-rada.gov.ua/gumsfera-simya-ta-molod/id-4047/>.
3. Соціальна робота в Україні: Навч. посіб. / І. Д. Зверева, О. В. Безпалько, С. Я. Харченко та ін.; За ред. І. Д. Зверевої, Г. М. Лактіонової. К.: Центр навчальної літератури, 2004.
4. Трубавіна І. М. Соціально-педагогічна робота з неблагополучною сім'єю. Навчальний посібник К.: ДЦССМ, 2002. 132 с.

Пащенко В. Ю.,

студентка II курсу магістратури, гр. ЗМСРп-191
Науковий керівник – Вербицька А. В., канд.наук держ.упр.
Національний університет «Чернігівська політехніка»
(м. Чернігів, Україна)

ДЕТЕРМІНАНТИ ФЕНОМЕНУ ТЕРОРИЗМУ ЯК СОЦІАЛЬНОГО ЯВИЩА

Тероризм сьогодні є однією з найнебезпечніших за масштабами та наслідками глобальних проблем. Сучасний характер тероризму, збільшення його масштабів, застосування жорстоких терористичних дій викликає велике занепокоєння у світі. В офіційних документах Європейського Союзу, Організації Об'єднаних Націй, низці міжнародних договорів та угод тероризм характеризується як загроза стратегічного рівня [1].

Сучасний тероризм характеризується різко зрослої технічною оснащеністю, високим рівнем організації, наявністю значних фінансових коштів. його головна відмінна риса - це розмивання меж між міжнародним і внутрішнім тероризмом. Розширюються зв'язки терористичних організацій з наркобізнесом і незаконною торгівлею зброєю. Помітна динаміка зростання терористичних груп у сучасному світі [2].

Сучасний тероризм – складне соціально-економічне явище, яке